

Лисенко В.С.

аспірант кафедри економічної кібернетики

Українська академія банківської справи Національного банку України

Абрамітова Д.Р.

аспірант кафедри економічної кібернетики

Українська академія банківської справи Національного банку України

МЕДИЧНИЙ ТУРИЗМ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ СТРАХОВИМИ КОМПАНІЯМИ

Актуальність теми. На сьогоднішній день вартість тих чи інших медичних послуг у різних країнах світу не є однаковою, що є цілком логічним, враховуючи стан розвитку національних економік, демографічну та соціальну ситуації, яка складається в країні тощо. В останні роки в результаті глобалізації, наслідками якої є стирання кордонів між країнами, у світі сформувався особливий туристичний потік – люди, які їдуть за лікуванням за кордон – і з кожним роком цей потік стає дедалі більшим. В рамках ЄС діє директива 2011/24/EU, в якій йдеться мова про транскордонне надання медичних послуг в рамках Союзу. Прийняття даної директиви формалізує бажання органів влади систематизувати процес надання медичних послуг за кордоном, захищаючи як пацієнтів, так і провайдерів медичних послуг. Проте, на нашу думку, наразі медичний туризм недостатньо використовується страховими компаніями, які займаються медичним страхуванням – у разі більшої організованості потоків медичних туристів закордон можна зменшувати витрати на їх лікування в країні.

Метою дослідження є аналіз теоретичної основи та сучасного стану функціонування медичного туризму у світі та розробка рекомендацій для страхових компаній щодо його використання з метою зменшення витрат за полісами добровільного медичного страхування.

Виклад основного матеріалу. Термін «медичний туризм» з'явився наприкінці 80-х рр. ХХ ст. Його зародженню сприяли глобалізація, розвиток

інформаційних технологій та зростання загальних витрат на охорону здоров'я. Показово, що станом на 2011 р. об'єм світового ринку медичного туризму оцінювався в 100 млрд. дол. США на рік [1].

Під медичним туризмом розуміють практику надання медичних послуг за межами країни проживання, що дозволяє поєднувати відпочинок за кордоном з отриманням висококваліфікованої медичної допомоги. Дуже часто медичний туризм ототожнюють із оздоровчим, проте вони не є тотожними. На думку дослідника Хелен Косбурн, основними відмінностями між оздоровчим та медичним туризмом є те, що останній передбачає першочергове отримання медичної допомоги для вирішення конкретних проблем із здоров'ям людини, в той час як оздоровчий туризм більшою мірою направлений на покращення загального самопочуття людини – за допомогою спеціальних фітнес- та релакс-програм. Зазвичай медичний туризм тісно інтегрований із системою медичних закладів, у той час як оздоровчий орієнтований на туристично-рекреаційну інфраструктуру [2].

Привабливість медичного туризму для споживачів зумовлена наступними факторами: по-перше, це висока вартість медичних послуг в індустріально розвинутих державах, по-друге, це високорозвинені медичні технології у ряді країн, по-третє, це низька якість медичного обслуговування або відсутність сучасної інфраструктури в країні походження [3].

Можна говорити про те, що протягом останнього десятиріччя медичний туризм розвивається прискореними темпами. Він стає альтернативою туристичному сектору. Країнами-лідерами медичного туризму є наступні: Індія, Коста-Ріка, Угорщина, Туреччина, Литва, Ізраїль, Йорданія.

Найбільш значимим регіоном для медичного туризму є Азія. Щорічно даний регіон приймає близько 1,3 мільйонів медичних туристів. Розуміння необхідності розвитку медичного туризму на терені своїх держав прийшло до таких країн, як Таїланд, Сінгапур, Індія, Південна Корея та Малайзія. В Таїланді медичний туризм почався з активного проведення операцій по зміні статі у 1970-х рр. Щодо Індії, то медичні послуги тут коштують досить дешево, тому виручка країни від медичного

туризму у 2012 р. складала близько 1,9 млрд. дол. США.

У США витрати населення на медичний туризм склали 5,5 млрд. дол. США, а в Європі ця цифра сягнула 3,5 млрд. євро. Лише Чехія щорічно заробляє більше 1 млрд. дол. від медичного туризму. Попит на медичний туризм генерується жителями країн Північної Америки, Західної Європи та Середнього Сходу. Європейські туристи найчастіше обирають такі країни, як Індія, Малайзія та Таїланд. Малайзія популярна серед ісламських представників Середнього Сходу. Сінгапур обирають туристи із Японії, а Кубу – представники Середньої Америки.

За даними дослідження, проведеного McKinsey Healthcare в США, 32% населення готові виїхати закордон для отримання медичних послуг. Кількість американських туристів, які від'їжджали на лікування закордон у 2007 р. досягла 300000 осіб. Громадяни США найчастіше їдуть лікуватися в Мексику, країни Південної Америки, Індію та Таїланд. Серед даної групи населення найбільшим попитом користуються операції зі зміни статі та по штучному заплідненню.

Основним фактором розвитку медичного туризму є різниця у ціні тих чи інших медичних послуг у різних країнах. Наприклад, відкрита операція на серці в середньому коштує близько 70000 дол. США. Вартість подібної операції в Індії – 3000-5000 дол. США, а в першокласному медичному закладі Туреччині – 10000 євро. Лікування безпліддя коштує 15000-16000 дол. США у США і 2600 дол. США у Туреччині. Офтальмологічні операції в країнах ЄС в середньому обійдуться в 4000-8000 євро, а в Туреччині – 600 євро. Окрім цього, в ряді країн косметичні, стоматологічні та пластичні медичні втручання не покриваються медичною страховкою, тому бажаючи знизити свої витрати, громадяни цих країн від'їжджають за отриманням такої допомоги закордон.

На нашу думку, дуже показовими є результати дослідження турецьких вчених: в середньому, протягом звичайної відпустки турист витрачає в країні 650 дол. США, а якщо мова йде про медичний туризм, то доходи країни зростають у 4,5 разів – до 2500 дол. США у розрахунку на одного туриста [4].

Україна певною мірою також є привабливою для іноземних медичних

туристів. Багато туристів уже цілеспрямовано приїжджають за кількома видами лікування: стовбуровими клітинами (через його заборону у себе на батьківщині), до стоматологів (завдяки їхньому високому рівню при порівняно низькій вартості) та в репродуктивні клініки за допоміжними технологіями. Значним потенціалом для розвитку в'їзного та внутрішнього медичного туризму володіють також курорти з мінеральними водами і цілющими грязями [5].

Наразі основними гравцями світового ринку медичного туризму є приватні компанії, які укладають договори з клініками та відправляють своїх клієнтів на лікування закордон. Відповідно, клієнти оплачують як послуги лікарів, так і посередницькі послуги компанії, самостійно. На нашу думку, така схема є досить ризикованою, адже по факту клієнт може отримати неякісну послугу (або не отримати її взагалі), окрім цього, посередники, які діють на ринку – зазвичай невеликі фірми, які діють в межах власних можливостей.

Перспективним, як ми вважаємо, є залучення до схем медичного туризму страхових компаній, які працюють на ринку добровільного медичного страхування. Для клієнтів це б означало безумовність отримання обіцяної послуги та зменшення її вартості (так, клієнт лише купує відповідний поліс медичного страхування до того, як йому знадобиться медична допомога, а у разі настання страхового випадку компанія може прийняти рішення щодо доцільності лікування клієнта не вдома, а закордоном). Для страхових компаній це також могло б принести вигоду, в першу чергу, матеріальну (по суті, немає різниці, кому платити – вітчизняному провайдеру медичних послуг чи зарубіжному, питання лише в розмірі платежів). Окрім цього, майже в кожній країні представлені багатонаціональні страхові компанії, що дає змогу контролювати надання медичних послуг за кордоном (так, наприклад, компанія може бути впевненою, що кошти на лікування мають цільове призначення, і що пацієнтам не надається зайва медична допомога). По суті, за такої схеми діяльності страхові компанії (або їх структури) самостійно виконують посередницькі послуги на ринку медичного туризму. Нарешті, такі дії можуть спричинити зростання попиту на програми добровільного медичного страхування через розширення ряду

медичних закладів, з якими страхова компанія працює.

Висновки. Зважаючи на вищезазначене, можна говорити про те, що світовий ринок медичного туризму є не лише молодим, а й таким, що динамічно розвивається. Наразі його розвиток є досить хаотичним, він не носить системного характеру. На нашу думку, до цього ринку необхідно активно залучати страхові компанії, які б мали змогу оптимізувати витрати за полісами добровільного медичного страхування за рахунок лікування клієнтів за кордоном.

Література:

1. Пациенты без границ! [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.apteka.ua/article/109128> – Название с экрана.

2. Романів О. Географія медичного туризму Європи [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Chseg/2010_8/Romaniv.pdf - Назва з екрану.

3. Говорень И. Зарождение медицинского туризма в Республике Беларусь [Электронный ресурс] – Режим доступа : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2012_1/files/EC112_47.pdf – Название с экрана.

4. ВАКА: Health tourism sector report [Electronic source] – Access mode : <http://investinwmr.org.tr/Opportunities/Health%20Tourism.pdf> – Title from the screen.

5. Медичний туризм набуває популярності [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://smi.liga.net/articles/2013-02-15/8346497-medichniy_turizm_nabuva_populyarnost_.htm# – Назва з екрану.

Лисенко В. С. Медичний туризм та перспективи його використання страховими компаніями [Текст] / В. С. Лисенко, Д. Р. Абрамітова // Актуальні питання економіки та управління у сучасних соціально-економічних умовах: зб. матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (14-15 жовтня 2013 р.). - Дніпропетровськ : Герда, 2012. - С. 180-183.